

§ 130

Dnr KS 2019/02182-1.3.6

Beslut - Svar på motion från (SD) om att upprätta en inflyttningsstrategi för Västerås stad

Beslut

Förslag till kommunfullmäktige:

Motionen föranleder ingen ytterligare åtgärd.

Särskilt yttrande

Elisabeth Unell (M), Anna Hård af Segerstad (M), Marcus Jacobson (M), Caroline Högström (M), Eleonore Lundkvist (M), Stefan Lindh (M), Amanda Grönlund (KD), Samuel Stengård (KD) och Emil Thessén (-) lämnar följande särskilda yttrande:

”Motionens andemening är att inhämta och lyfta fram den kunskap som finns kring vad det är som gör en stad attraktiv och vad det är som gör att människor med goda valmöjligheter aktivt väljer att flytta just dit, i vårt fall till Västerås. Det är glädjande att det i tjänsteskrivelsen målas upp en god kunskapsbild inom detta område. Ytterligare kompetensutveckling bedöms således inte behövas i den uträkning som motionen föreslår inom just den sektorn, även om exempelvis fokus på möjligheterna för att äga/köra bil eller på annat sätt få ihop vardagen på ett enkelt sätt saknas. Istället blir det tydligt att vi politiker måste bli bättre på att ta tillvara på denna kunskap som omnämns. Det handlar om hur vi bygger, hur vi planerar vår infrastruktur, vilken samhällsservice och vilka utbildningsmöjligheter som erbjuds - med mera. Här finns det starka politiska motsättningar mellan partierna, den fighten räds vi inte. Det vore dock önskvärt med en större hänsyn till objektiva bedömningar i dessa frågor och att politiska experiment och aktiv påverkan utifrån ideologisk övertygelse får stå tillbaka.”

Ärendebeskrivning

Emil Thessén (SD) har i en motion med rubriken Upprätta en inflyttningsstrategi för Västerås stad föreslagit:

Att berörd instans genomför en undersökning om vilka faktorer som bidrar till att förvärvsarbetare och företagare väljer att bosätta sig samt bo kvar i Västerås

Att ett strategidokument tas fram utifrån undersökningens resultat.

Kommunfullmäktige har den 5 december 2019 § 373 remitterat motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Västerås har 154 049 invånare (2019) och mellan åren 2016–2019 var befolkningsökningen i Västerås stad den 47:e högsta i landet med 4,5 procent. Under hela 2000-talet har befolkningen i genomsnitt ökat med ungefär 1 400 personer per år, men de senaste fem åren har folkökningen varit ovanligt stor. Under den perioden har befolkningen ökat med i genomsnitt cirka 2 000 personer per år. Folkökningen beror på ett stort

flyttningsöverskott (att fler flyttar till Västerås än från Västerås) och på den naturliga folkökningen med fler födda än avlidna. Med en prognosticerad befolkningsökning på 1 600 personer årligen, kommer kommunen att passera 200 000 invånare år 2050.

Idag är nästan 50 procent av befolkningen i Västmanlands län mellan 25 och 64 år. Andelen kommer att minska till knappt 48 procent av befolkningen år 2030. Det är en något lägre nivå än i riket som helhet (49 procent). Antalet i alla åldersklasser beräknas att öka. Det är dock bara de unga vuxna, 16–24 år, och de äldsta, 80 år och äldre, som ökar som andel av befolkningen. De senaste tio åren har det i genomsnitt fötts 300 fler barn än vad det har avlidit personer. De kommande elva åren förväntas att både antalet födda barn och antalet avlidna ökar vilket innebär att födelseöverskottet är nästan oförändrat. Det flyttar något fler till Västmanlands län från övriga Sverige än tvärtom. Både inflyttningen och utflyttningen beräknas att öka i framtiden.

Det finns idag god kunskap om varför människor väljer att bo kvar och flytta till en specifik plats. Tillväxtanalys har i flertalet rapporter undersökt olika aspekter av attraktivitet.

En plats med en hög boendeattraktivitet är en plats dit människor vill flytta och där människor vill bo kvar. Att skapa en boendeattraktivitet innebär således att skapa en attraktiv plats för människor att vilja bo på. En plats med en hög näringslivsattraktivitet är en plats där företag vill vara lokaliserade, medan en plats med en hög besöksattraktivitet är en plats som människor vill besöka.

En förutsättning för att en individ ska kunna bo på en viss plats är att individen har ett arbete eller en försörjning. Detta innebär att faktorer som påverkar en regions näringslivsattraktivitet, till viss del även påverkar regionens boendeattraktivitet. Besöksattraktivitet innebär att få människor att besöka en plats, det vill säga att skapa en ökad turism och att bidra till det lokala näringslivet.

En plats med en hög boendeattraktivitet är en plats dit människor vill flytta och där människor vill bo kvar. Ett mått på boendeattraktivitet är därmed befolkningsmängden, eftersom platser där en stor mängd av befolkningen har valt att bo är att betrakta som attraktiva platser. Regioner med en positiv nettoflyttning (det vill säga att inflyttningen är större än utflyttningen) kan tolkas som regioner med en hög boendeattraktivitet, medan regioner med en negativ nettoflyttning kan tolkas ha en boendeattraktivitet på avtagande. Det främst är personer i åldrarna 19 till 30 som står för de långa flyttningarna. Flyttintensiteten är som störst för åldrarna 21 till 23 då den ligger på 8 procent.

I rapporten Varför är vissa platser mer attraktiva för boende än andra? redogörs för de främsta skälen som individer (med hög och låg utbildning) uppger till varför de har flyttat: Arbetsmarknadsrelaterade (26%), ett bättre boende (24%), för att gå en utbildning (17%) eller på grund av sociala orsaker/familjerelaterat (16%). Endast 12 procent uppger att de flyttade på

grund av den lokala omgivningen (det vill säga kultur, nöjen, kommersiellt utbud och så vidare). Individer med hög utbildning nämner i högre utsträckning arbetsmarknadsskäl som flyttmotiv än de med en låg utbildning (31% respektive 24%).

Näringslivets lokalisering bestäms, enkelt uttryckt, av där företagen finner det mest fördelaktigt att bedriva sin verksamhet. Företag söker således platser där de har mest fördelar, kan få högst intäkter och har lägst kostnader. Att skapa de rätta förutsättningarna för näringslivet att bedriva ekonomisk verksamhet brukar benämnas som att skapa ett gynnsamt ”näringslivsklimat”. I Tillväxtanalys (2013c) studeras hur kommuner kan arbeta med att förbättra det lokala näringslivsklimatet. Rapporten innehåller en litteraturöversikt, intervjuer med företagare och representanter för kommunledningen i olika kommuner, samt en omvärldsspaning med exempel på insatser för näringslivsutveckling i andra länder. Enligt denna rapport är följande faktorer av betydelse för det lokala näringslivsklimatet:

- Kvaliteten på offentlig service och myndighetsutövning
- Tillgången till infrastruktur
- Utbildning och humankapital
- Inställningen till entreprenörskap och möjligheterna att utveckla affärsidéer
- Näringslivets sammansättning och förekomsten av kunskapsspridning.

En viktig förutsättning för det lokala näringslivsklimatet är att den offentliga servicen och myndighetsutövningen är av bra kvalitet. Detta innefattar inte bara en snabb och adekvat handläggning av ärenden, utan även kommunens inställning till företagande. Näringslivsklimatet är även beroende av en bra infrastruktur, det vill säga att det finns bra transport- och kommunikationsmöjligheter, samt invånarnas utbildning och kompetens. En annan viktig faktor är inställningen till entreprenörskap och möjligheterna att utveckla affärsidéer. Detta innefattar dels mjuka aspekter såsom attityder och riskbenägenhet, men även aspekter såsom tillgången till kapital. Den sista faktorn i listan ovan, näringslivets sammansättning, innefattar sådana aspekter som koncentrationsfördelar vilket innebär att regionerna bör ta tillvara och utveckla sina komparativa fördelar.

Västerås stad arbetar på en mängd olika sätt med att vara en attraktiv kommun ur dessa tre aspekter. Västerås marknad och näringsliv har i uppdrag att i samverkan med näringslivet, offentliga verksamheter, akademi och civilsamhället bidra till att öka Västerås attraktionskraft och utveckling.

Bolaget arbetar strategiskt och operativt med att förtydliga och öka Västerås närvaro regionalt, nationellt och internationellt vilket bidrar till ökad kunskap, fler besökare och etableringar samt stärker Västerås platsvarumärke.

I Västerås vision 2026 staden utan gränser finns dessa fem mål som väl fångar stadens olika aspekter av attraktivitet:

Världsledande kunskap

Vi ser framför oss en stad som framgångsrikt kombinerar teknisk utveckling med mänskliga behov. På så vis kan vi fortsätta att vara ledande inom elkraft, miljö- och energiteknik, men också inom nya teknikområden. Vår stabila grund av företagande och affärsmässiga framgångar gör att vi kan locka nya talanger och entreprenörer att bosätta sig här.

Tillsammans för Västerås

Vi vill att du ska känna dig delaktig och vilja vara med och bidra till en trygg och harmonisk stad. Vi vill ha miljöer och aktiviteter där du kan hitta ett socialt sammanhang att ingå i. Ett starkt engagemang gör oss nyfikna på varandra och våra olikheter. Mångfalden kommer bli vår stora tillgång och våra olikheter skapar många möjligheter.

Den mälarnära staden

Vårt sjönära läge ger förutsättningar för att expandera och utvecklas som stad. Västerås fysiska utveckling är omtalad, bland annat för att vi framgångsrikt förenat modern arkitektur med människors behov av närhet till vattnet och naturen.

Västerås i världen – världen i Västerås

Genom kreativa samarbeten skapar vi mervärden som alla kan ta del av. Vår öppenhet för nya idéer och kloka samverkansformer gör att vi enkelt och miljöeffektivt rör oss mellan stad och landsbygd. Moderna transporter gör det enkelt för övriga omvärlden att ta sig hit. Fler och fler tar sig till vår stad och vill vara med.

Handlingskraft och stolthet

Vi kombinerar innovationer och mänsklig samverkan vilket ger resultat. Vi visar handlingskraft och förmåga att leverera. Västerås är en stad att vara stolt över. En stad med självaktning, där många vill leva sina liv. För visst är det lätt att bo och leva i en stad som alltid ger dig möjlighet att komma vidare – en stad där ingen längre känner några gränser.

Stadsledningskontoret föreslår sammanfattningsvis att motionen inte föranleder någon ytterligare åtgärd mot bakgrund av att det redan idag finns god kunskap om varför individer väljer att flytta och bo i en stad och att kommunen redan idag arbetar med stadens attraktivitet ur dessa olika aspekter. Därför är bedömningen att någon undersökning om dessa förhållanden inte behöver genomföras samt att något nytt strategidokument inte behövs för detta arbete.

Stadsledningskontoret har till kommunstyrelsen lämnat följande förslag till beslut:

Förslag till kommunfullmäktige:

Motionen föranleder ingen ytterligare åtgärd.

Yrkanden

Emil Thessén (-) yrkar bifall till stadsledningskontorets förslag.

Kommunstyrelsen
Maria Spennare
Epost: maria.spennare@vasteras.se

Kommunfullmäktige

Svar på motion om inflyttningsstrategi för Västerås stad

Förslag till beslut

Förslag till kommunfullmäktige:

Motionen föranleder ingen ytterligare åtgärd.

Ärendebeskrivning

Emil Thessén (SD) har i en motion med rubriken Upprätta en inflyttningsstrategi för Västerås stad föreslagit:

Att berörd instans genomför en undersökning om vilka faktorer som bidrar till att förvärvsarbetare och företagare väljer att bosätta sig samt bo kvar i Västerås

Att ett strategidokument tas fram utifrån undersökningens resultat.

Kommunfullmäktige har den 5 december 2019 § 373 remitterat motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Västerås har 154 049 invånare (2019) och mellan åren 2016–2019 var befolkningsökningen i Västerås stad den 47:e högsta i landet med 4,5 procent. Under hela 2000-talet har befolkningen i genomsnitt ökat med ungefär 1 400 personer per år, men de senaste fem åren har folkökningen varit ovanligt stor. Under den perioden har befolkningen ökat med i genomsnitt cirka 2 000 personer per år. Folkökningen beror på ett stort flyttningsöverskott (att fler flyttar till Västerås än från Västerås) och på den naturliga folkökningen med fler födda än avlidna. Med en prognosticerad befolkningsökning på 1 600 personer årligen, kommer kommunen att passera 200 000 invånare år 2050.

Idag är nästan 50 procent av befolkningen i Västmanlands län mellan 25 och 64 år. Andelen kommer att minska till knappt 48 procent av befolkningen år 2030. Det är en något lägre nivå än i riket som helhet (49 procent). Antalet i alla åldersklasser beräknas att öka. Det är dock bara de unga vuxna, 16–24 år, och de äldsta, 80 år och äldre, som ökar som andel av befolkningen. De senaste tio åren har det i genomsnitt fötts 300 fler barn än vad det har avlidit personer. De kommande elva åren förväntas att både antalet födda barn och antalet avlidna ökar vilket innebär att födelseöverskottet är nästan oförändrat. Det flyttar något fler till Västmanlands län från övriga Sverige än tvärtom. Både inflyttningen och utflyttningen beräknas att öka i framtiden.

Det finns idag god kunskap om varför människor väljer att bo kvar och flytta till en specifik plats. Tillväxtanalys har i flertalet rapporter undersökt olika aspekter av attraktivitet.

En plats med en hög boendeattraktivitet är en plats dit människor vill flytta och där människor vill bo kvar. Att skapa en boendeattraktivitet innebär således att skapa en attraktiv plats för människor att vilja bo på. En plats med en hög näringslivsattraktivitet är en plats där företag vill vara lokaliserade, medan en plats med en hög besöksattraktivitet är en plats som människor vill besöka.

En förutsättning för att en individ ska kunna bo på en viss plats är att individen har ett arbete eller en försörjning. Detta innebär att faktorer som påverkar en regions näringslivsattraktivitet, till viss del även påverkar regionens boendeattraktivitet. Besöksattraktivitet innebär att få människor att besöka en plats, det vill säga att skapa en ökad turism och att bidra till det lokala näringslivet.

En plats med en hög boendeattraktivitet är en plats dit människor vill flytta och där människor vill bo kvar. Ett mått på boendeattraktivitet är därmed befolkningens mängd, eftersom platser där en stor mängd av befolkningen har valt att bo är att betrakta som attraktiva platser. Regioner med en positiv nettoflyttning (det vill säga att inflyttningen är större än utflyttningen) kan tolkas som regioner med en hög boendeattraktivitet, medan regioner med en negativ nettoflyttning kan tolkas ha en boendeattraktivitet på avtagande. Det främst är personer i åldrarna 19 till 30 som står för de långa flyttningarna. Flyttintensiteten är som störst för åldrarna 21 till 23 då den ligger på 8 procent.

I rapporten Varför är vissa platser mer attraktiva för boende än andra? redogörs för de främsta skälen som individer (med hög och låg utbildning) uppger till varför de har flyttat: Arbetsmarknadsrelaterade (26%), ett bättre boende (24%), för att gå en utbildning (17%) eller på grund av sociala orsaker/familjerelaterat (16%). Endast 12 procent uppger att de flyttade på grund av den lokala omgivningen (det vill säga kultur, nöjen, kommersiellt utbud och så vidare). Individer med hög utbildning nämner i högre utsträckning arbetsmarknadsskäl som flyttmotiv än de med en låg utbildning (31% respektive 24%).

Näringslivets lokalisering bestäms, enkelt uttryckt, av där företagen finner det mest fördelaktigt att bedriva sin verksamhet. Företag söker således platser där de har mest fördelar, kan få högst intäkter och har lägst kostnader. Att skapa de rätta förutsättningarna för näringslivet att bedriva ekonomisk verksamhet brukar benämnas som att skapa ett gynnsamt "näringslivsklimat". I Tillväxtanalys (2013c) studeras hur kommuner kan arbeta med att förbättra det lokala näringslivsklimatet. Rapporten innehåller en litteraturöversikt, intervjuer med företagare och representanter för kommunledningen i olika kommuner, samt en omvärldsspaning med exempel på insatser för näringslivsutveckling i andra länder. Enligt denna rapport är följande faktorer av betydelse för det lokala näringslivsklimatet:

- Kvaliteten på offentlig service och myndighetsutövning
- Tillgången till infrastruktur

- Utbildning och humankapital
- Inställningen till entreprenörskap och möjligheterna att utveckla affärsidéer
- Näringslivets sammansättning och förekomsten av kunskapsspridning.

En viktig förutsättning för det lokala näringslivsklimatet är att den offentliga servicen och myndighetsutövningen är av bra kvalitet. Detta innefattar inte bara en snabb och adekvat handläggning av ärenden, utan även kommunens inställning till företagande. Näringslivsklimatet är även beroende av en bra infrastruktur, det vill säga att det finns bra transport- och kommunikationsmöjligheter, samt invånarnas utbildning och kompetens. En annan viktig faktor är inställningen till entreprenörskap och möjligheterna att utveckla affärsidéer. Detta innefattar dels mjuka aspekter såsom attityder och riskbenägenhet, men även aspekter såsom tillgången till kapital. Den sista faktorn i listan ovan, näringslivets sammansättning, innefattar sådana aspekter som koncentrationsfördelar vilket innebär att regionerna bör ta tillvara och utveckla sina komparativa fördelar.

Västerås stad arbetar på en mängd olika sätt med att vara en attraktiv kommun ur dessa tre aspekter. Västerås marknad och näringsliv har i uppdrag att i samverkan med näringslivet, offentliga verksamheter, akademi och civilsamhället bidra till att öka Västerås attraktionskraft och utveckling.

Bolaget arbetar strategiskt och operativt med att förtydliga och öka Västerås närvaro regionalt, nationellt och internationellt vilket bidrar till ökad kunskap, fler besökare och etableringar samt stärker Västerås platsvarumärke.

I Västerås vision 2026 staden utan gränser finns dessa fem mål som väl fångar stadens olika aspekter av attraktivitet:

Världsledande kunskap

Vi ser framför oss en stad som framgångsrikt kombinerar teknisk utveckling med mänskliga behov. På så vis kan vi fortsätta att vara ledande inom elkraft, miljö- och energiteknik, men också inom nya teknikområden. Vår stabila grund av företagande och affärsmässiga framgångar gör att vi kan locka nya talanger och entreprenörer att bosätta sig här.

Tillsammans för Västerås

Vi vill att du ska känna dig delaktig och vilja vara med och bidra till en trygg och harmonisk stad. Vi vill ha miljöer och aktiviteter där du kan hitta ett socialt sammanhang att ingå i. Ett starkt engagemang gör oss nyfikna på varandra och våra olikheter. Mångfalden kommer bli vår stora tillgång och våra olikheter skapar många möjligheter.

Den mälarnära staden

Vårt sjönära läge ger förutsättningar för att expandera och utvecklas som stad. Västerås fysiska utveckling är omtalad, bland annat för att vi framgångsrikt förenat modern arkitektur med människors behov av närhet till vattnet och naturen.

Västerås i världen – världen i Västerås

Genom kreativa samarbeten skapar vi mervärden som alla kan ta del av. Vår öppenhet för nya idéer och kloka samverkansformer gör att vi enkelt och

miljöeffektivt rör oss mellan stad och landsbygd. Moderna transporter gör det enkelt för övriga omvärlden att ta sig hit. Fler och fler tar sig till vår stad och vill vara med.

Handlingskraft och stolthet

Vi kombinerar innovationer och mänsklig samverkan vilket ger resultat. Vi visar handlingskraft och förmåga att leverera. Västerås är en stad att vara stolt över. En stad med självaktning, där många vill leva sina liv. För visst är det lätt att bo och leva i en stad som alltid ger dig möjlighet att komma vidare – en stad där ingen längre känner några gränser.

Stadsledningskontoret föreslår sammanfattningsvis att motionen inte föranleder någon ytterligare åtgärd mot bakgrund av att det redan idag finns god kunskap om varför individer väljer att flytta och bo i en stad och att kommunen redan idag arbetar med stadens attraktivitet ur dessa olika aspekter. Därför är bedömningen att någon undersökning om dessa förhållanden inte behöver genomföras samt att något nytt strategidokument inte behövs för detta arbete.

Juridisk bedömning

Kommunstyrelsen är behörig att fatta beslutet i enlighet med kommunstyrelsens reglemente och kommunallagen.

Ekonomisk bedömning

Inte aktuellt utifrån ärendets innehåll och karaktär.

Hållbar utveckling

Stadens vision visar på en hållbar stad ur såväl ett socialt, ekologiskt som ekonomiskt perspektiv och ska vara styrande för hel stadens verksamhet.

Helene Öhrling
Stadsdirektör

Christin Tjärnheden
Direktör enheten för hållbar
utveckling

Motion till Västerås kommunfullmäktige

Upprätta en inflyttningsstrategi för Västerås stad

Vad är det egentligen som lockar förvärvsarbetare och företagare att bosätta sig och bo kvar i Västerås?

Kommuner runt om i landet har genomfört liknande undersökningar och upprättat olika typer av styrdokument dels för en ökad kunskap och dels för ett effektivt arbete för en ökad inflyttning till kommunen. Se exempelvis *Varför välja Kalmar kommun? En undersökning om vilka faktorer som gör att människor söker sig till Kalmar* framtagen och publicerad av Kalmars kommunledningskontor.

Som tidigare yttrats i en debattartikel av undertecknad står Västerås likt många andra kommuner i landet inför stora samhällsutmaningar, dessa är inte sällan kopplade till demografin. Indikatorer från Sveriges kommuner och landsting (SKL) visar på en kraftigt åldrade befolkning vars välfärd skall finansieras av en krympande andel individer i arbete. Samtidigt ökar trycket underifrån genom antalet barn och unga, vilket skapar en ökad belastning på tillhörande omsorg. En välgrundad strategi för att öka inflyttningen till Västerås är en långsiktig ekonomisk investering och ger oss potentiellt sett även ett övertag mot konkurrerande kommuner.

Den av politiken antagna visionen lyder *Västerås 2050 – 230 000 invånare!* En tydlig inflyttningsstrategi bör rimligtvis vara en central del i arbetet mot detta mål.

Med anledning av detta yrkar jag på följande:

Att berörd instans genomför en undersökning om vilka faktorer som bidrar till att förvärvsarbetare och företagare väljer att bosätta sig samt bo kvar i Västerås.

Att ett strategidokument tas fram utifrån undersökningens resultat.

Emil Thessén(SD)